

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Gospodinjna ulica 6, 1000 Ljubljana

tel.: 01 513 66 00

E-pošta: kgzs@kgzs.si

www.kgzs.si

www.dobroteslovenskihkmetij.si

Datum: 7.8.2026

Št.: 340-1/2026-17

Ministrstvo za okolje in prostor

Dunajska cesta 48

1000 Ljubljana

Zadeva: Predlogi, stališča in pripombe KGZS na osnutek Nacionalnega načrta za obnovo narave (NNON) v okviru javne obravnave

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) vam pošilja pripombe na Nacionalni načrt za obnovo narave in vas prosi, da pripombe vključite v osnutek dokumenta, ki bo poslan na Evropsko komisijo. Ob tem vas pozivamo, da se delo v okviru delovnih skupin in dialog z deležniki nadaljuje tudi v letu 2027, do priprave končnega osnutka za drugo javno obravnavo.

V prilogi sledijo ključne pripombe na dokument, ki jih je obravnaval in se do njih opredelil svet KGZS, kot naš najvišji organ.

Martin Mavsar
direktor

dr. Jože Podgoršek,
predsednik

Priloga 2 : Ključni predlogi, stališča in pripombe KGZS na osnutek Nacionalnega načrta za obnovo narave (NNON)

Priloga 3: Predlogi in pripombe na osnutek Nacionalnega načrta za obnovo narave (NNON) za javno obravnavo (v tabelarni obliki).

Poslano na : gp.mope@gov.si

Priloga 2 : Ključni predlogi, stališča in pripombe KGZS na osnutek Nacionalnega načrta za obnovo narave (NNON)

1. Osnutek NNON ne naslavlja posledic za lastninsko pravico lastnikom kmetijskih in gozdnih zemljišč

Obsežni in dolgoročni ukrepi za obnovo kopenskih, sladkovodnih, kmetijskih, gozdnih in urbanih ekosistemov, ki jih predvideva NNON, bodo v veliki meri izvedeni na zasebnih kmetijskih in gozdnih zemljiščih ter bodo lastnikom nalagali nove obveznosti, omejitve rabe in gospodarjenja, dodatne stroške vzdrževanja ter izgubo dela pričakovanega dohodka. Osnutek pri tem ne predvidi ustreznega in učinkovitega mehanizma nadomestila oziroma kompenzacije za te posege, kar je z vidika 67. in 69. člena Ustave Republike Slovenije problematično, saj mora zakon način pridobivanja in uživanja lastnine urediti tako, da je zagotovljena njena gospodarska, socialna in ekološka funkcija – ne le ekološka, v primeru omejevanja lastninske pravice pa je potrebno lastniku nameniti odškodnino oziroma ustrezno nadomestilo.

Predlog NNON sistemsko določa z vidika lastnika in lastninskih pravic močno omejujočo rabo kmetijskih zemljišč in gozdov, brez predvidenega predhodnega obveščanja lastnikov in brez predhodne celostne presoje vplivov na posameznega lastnika in splošno, to je na prehransko varnost ter makroekonomijo naše države. Določitev obveznosti na zasebnih kmetijskih in gozdnih zemljiščih v območjih obvezne obnove narave je v fazi nastajanja območij obnove narave predvidena brez pravnega varstva, vpogleda v strokovne podlage in nujnega tehtanja interesov varstva narave z zasebnim interesom izvajanja kmetijske in gozdarske dejavnosti, obenem pa z javnim interesom razvoja kmetijskega, gozdno-lesnega sektorja in bioekonomije.

Ocenjujemo, da v predlogu dokumenta manjkajo ocena vpliva NNON na kmetijsko in gozdarsko dejavnost, ocena zmanjšanja vrednosti kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki bodo deležna ukrepov, presoja sorazmernosti novih ukrepov oziroma bremen za lastnika nepremičnine glede na javno korist in analiza morebitnih alternativnih, milejših ukrepov, s katerimi bi dosegli primerljive cilje. Pričakujemo, da se za vsak ukrep, ki trajno omejuje rabo kmetijskega ali gozdnega zemljišča, uvede individualna procesna obravnava lastnika zemljišča, v kateri se dokazljivo in transparentno pretehta sorazmernost posega v lastninsko pravico glede na pričakovano javno korist.

Nadalje predlagamo, da NNON kot strateški dokument že v tej fazi priprave jasno opredeli konkretne vire financiranja, iz katerih se bodo pokrivala nadomestila lastnikom kmetijskih in gozdnih zemljišč za obveznosti in omejitve, ki jih načrt obnove narave nalaga. Brez vnaprej opredeljenega vira financiranja obstaja tveganje, da bodo obveznosti sicer sprejete in pravno zavezujoče, nadomestila pa bodo prepuščena naknadnim in negotovim proračunskim odločitvam. Viri financiranja naj bodo v NNON navedeni skupaj z okvirno dinamiko in merili za dodelitev nadomestil, da bo mehanizem za lastnike pregleden in predvidljiv že ob sprejetju načrta, ne šele ob izvajanju posameznih ukrepov.

2. POMEN PREHRANSKE VARNOSTI V OKVIRU NNON

Prehranska varnost je ključnega strateškega pomena za vsako državo. Kmetijska zemljišča predstavljajo naravni vir, ki omogoča proizvodnjo hrane, zato je njihov zadosten obseg ključnega pomena za prehransko varnost prebivalstva. V Sloveniji so naravne razmere za kmetijstvo manj ugodne: po podatkih iz leta 2023 gozdovi pokrivajo 59 % površin, kmetijska zemljišča pa 33 %, kar je skoraj dvakrat manj kot gozdovi. Kmetijska zemljišča niso v celoti izkoriščena: kmetijska zemljišča v uporabi (KZU) – njive, vrtovi, trajni nasadi in travniki – predstavljajo le 24 % vseh kmetijskih zemljišč (vir: *Trajnostna oskrba s hrano v Sloveniji*, str. 15). Zaradi naravnih danosti in tradicionalnih kmetijskih praks ima Slovenija po površini njiv na prebivalca eno najmanjših vrednosti v EU. Za zagotavljanje ustrezne prehranske varnosti države potrebovali kar trikrat več površin njiv in vrtov na prebivalca, kot jih imamo trenutno (po poročilu *Trajnostna oskrba s hrano v Sloveniji*).

Dokument NNON s premalo pozornosti naslavlja problematiko prehranske varnosti. Med cilji v okviru nekaterih poglavij je sicer omenjeno, da se zagovarja trajnostno kmetijstvo, ki ohranja tudi svojo proizvodno vlogo. Vendar pri tem **opozarjamo, da bodo določeni ukrepi za ohranjanje narave vsekakor imeli vpliv na zmanjšanje intenzivnosti pridelave, zato je ključno, da se ti ukrepi prednostno usmerijo na površine državnih zemljišč v zaraščanju, plantaže gozdnega drevja, neobdelana kmetijska zemljišča...** Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije prav tako predlaga, da se ob ustreznih strokovnih podlagah in zagotovljenih finančnih sredstvih omogoči tudi krčitev gozdov na zemljiščih, ki so primerna za kmetijsko pridelavo.

Uredba dopušča začasno zadržanje ciljev nas področju obnove kmetijskih ekosistemov v izjemnih okoliščinah (27. člen EU Uredbe: Ob nepredvidljivih, izjemnih in neizzvanih dogodkih, na katere Unija ne more vplivati in ki imajo hude posledice na ravni Unije za razpoložljivost zemljišč, potrebnih za zagotovitev zadostne kmetijske proizvodnje za porabo hrane v Uniji, Komisija sprejme izvedbene akte, ki so potrebni in upravičeni v izrednih razmerah). Varovalka je v pristojnosti Komisije, prag je bistveno višji od običajnih tržnih motenj.

KGZS predlaga, da se v NNON opredeli pristojnost začasne prekinitve izvajanja ukrepov obnove kmetijskih ekosistemov tudi na nacionalnem nivoju.

Živinoreja je ključna za preprečevanje zaraščanja kmetijskih površin in ohranjanje biotske raznovrstnosti. Brez ohranjanja manjših živinorejskih kmetij ne bomo dosegali dolgoročnih ciljev številnih ukrepov NNON.

KGZS zato izpostavlja, da je nujno zagotoviti systemske rešitve za podporo živinoreji.

3. PREDVIDENA FINANČNA SREDSTVA ZA IZVAJANJE UKREPOV NNON

NNON predvideva kombinacijo financiranja iz:

- nacionalnih javnih virov,
- Podnebnega sklada,
- Gozdnega sklada,
- Sklada za vode,
- Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (P ESPRA),
- evropskih finančnih instrumentov (med drugim preko Skupne kmetijske politike ter nacionalne ovojnice Nacionalnega in regijskega partnerskega plana),

- zasebnih virov.

V NNON je navedeno, da SN SKP 2023-2027 namenjenih **12,1 milijonov EUR/letno** za ohranjanje biotske raznovrstnosti – tu ni zajeto gozdarstvo (str. 32, 5.4.5, zadnji odstavek). Prav tako pa je v dokumentu navedeno »Glede na trenutno porabo sredstev SKP, Gozdnega skala in drugih virov za finančne podpore lastnikom kmetijskih in gozdnih površin, se letno potrebno po finančnih podporah deležnikov ocenjuje na približno **25 milijonov EUR**.« (str 34, 5.5.2). Iz nevednega je mogoče razbrati, da ob predvidenem povečanju »obveznosti« ni pričakovati tako obsežnega povečanja finančnih podpor za kmete.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije poudarja, da je temeljni cilj SKP zagotavljanje stabilne in zadostne pridelave hrane. Za učinkovito izvajanje načrta obnove narave bodo potrebna dodatna sredstva, ki morajo presegati obstoječi finančni okvir SKP. Zato je nujno, da se financiranje teh ukrepov razširi tudi na druge finančne vire in politike, zlasti na področja kohezijske politike, regionalnega razvoja, obrambe, turizma ter drugih razvojnih programov. Le z vključevanjem širšega nabora finančnih instrumentov in politik bo mogoče zagotoviti zadostna finančna sredstva za kritje dodatnih stroškov in izpada prihodka, ki ga bodo imeli kmetje zaradi izvajanja ukrepov NNON.

4. ŠKODLJIVE SUBVENCije

V NNON je navedeno, da so bile okoljsko škodljive subvencije prepoznane v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvi, v dejavnosti oskrbe z električno energijo, zemeljskim plinom, paro in klimatskimi napravami, v cestnem prometu in skladiščenju ter v storitvenih dejavnostih. V nadaljevanju so bili na pobudo KGZS dodani podatki o zmanjšani porabi dizelskega goriva v kmetijstvu ter zmanjšanju porabe FFS in mineralnih gnojil v zadnjih tridesetih letih. Na podlagi teh podatkov lahko trdimo, da znižana stopnja DDV za gnojila in olajšava pri trošarinskem davku za energijo za podjetja v kmetijstvu in gozdarstvu za dizelsko gorivo ne vplivata škodljivo na doseganje ciljev NNON za Republiko Slovenijo.

KGZS zato poziva, da se kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo črtajo iz navedbe področij, na katerih so bile prepoznane okoljsko škodljive subvencije.

5. PROSTOVOLJNOST UKREPOV

Doseganje ciljev na področju kmetijstva in gozdarstva je sicer določeno na nivoju države in ne na nivoju posameznega lastnika oziroma njegovih površin. Na področju kmetijstva je predvideno, da se bodo kmetje vključevali v ukrepe za obnovo narave prostovoljno (SKP, preko različnih projektov ...). Na področju gozdarstva pa se izvaja sečnja le na podlagi upravnih odločb, ki dovoljujejo sečnjo. Naravovarstvene in kulturno varstvene smernice so obvezne ob pripravi načrtov, pri tem finančna izguba posameznega lastnika ni določena ali izračunana, niti ni presoje, ali je omejitev res potrebna.

Prostovoljnost izvajanja ukrepov mora ostati prostovoljna tudi dolgoročno. Primer t.i. ekocelic, kjer se razvoj gozda za 20 let prepušča naravni dinamiki. Po preteku tega obdobja mora biti možna prekinitev izvajanja. Enako velja tudi za ukrepe na kmetijskih površinah (SOPO, KOPOP ...).

Kljub opredeljeni prostovoljnosti ukrepov pa bo država cilje ohranjanja narave morala izpolnjevati in sicer pretežno na zasebnih zemljiščih. Pri površinah gozda opazimo, da so iz analiz izločeni gozdovi v državni lasti. Na podlagi dosedanje prakse omejevanja zasebne

lastnine se pojavi vprašanje pravnega varstva lastnika in njegove procesne vključenosti, ki bi morala biti v primeru zmanjšanja vrednosti zemljišča ter zmanjšanja dohodka individualno procesno vodena.

KGZS pri tem opozarja, da mora vključevanje površin v ukrepe obnove narave ostati prostovoljno. Prav tako prostovoljna vključitev kmeta v določne ukrepe ne sme naknadno postati dolgoročna obveza za izvajanje teh ukrepov. KGZS opozarja, da morajo kmetje in lastniki gozdov za izvajanje ukrepov obnove dobiti finančno nadomestilo. Vsekakor se zahtev po izvajanju ukrepov ne sme prenesti v obvezne predpise ali v zahteve Pogojnosti.

6. SOCIO-EKONOMSKI UČINKI UKREPOV NNON

Pri socio-ekonomski analizi ukrepov dokument NNON daje splošen vtis, da bodo ukrepi NNON pozitivno vplivali na kmetijstvo na kratek rok zaradi plači intervencij SKP, na dolgi rok pa zaradi ekosistemskih storitev. V splošnem naj bi bil vpliv na kmetijstvo mešan.

Pri NNON ukrepih gre zagotovo najprej za izrazito splošne koristi celotne družbe, obenem pa bodo ukrepi prinesli predvsem omejitve na kmetijskih zemljiščih. Tudi če višina nadomestil (plačil ukrepov SKP) v celoti pokrije vsakoletne stroške zaradi omejitev na površini na kateri se izvajajo omejitve, vsaj kratkoročno pomeni dodatne stroške zaradi nuje po prestrukturiranju proizvodnje na kmetijah. Ti stroški v kalkulaciji pri izračunu nadomestil niso upoštevani (produktivnejša kot so zemljišča, višji so ti stroški za posamezno kmetijsko gospodarstvo, zlasti, če ne uspe najti nadomestnih primerljivih zemljišč).

Predlagamo, da se v okviru socio ekonomskih učinkov ukrepov NNON zlasti pri členih 4 (Kopenski, obalni in vodni ekosistemi), 10 (Obnova populacij opraševalcev) in 11 (Kmetijski ekosistemi) dodatno vključi oz. opredeli naslednja vsebina:

»Ocena zmanjšanja pridelave hrane zaradi omejitev na visokoproduktivnih kmetijskih zemljiščih«.

7. OPREDELITEV POVRŠIN NAMENJENIH OBNOVI NARAVE

Opredelitev površin obnove narave po posameznih vrstah ekosistemov je pripravljena na podlagi Uredbe EU. Vendar metodologija za določitev ciljnih vrednosti površin obnove po posameznih vrstah ekosistemov v Sloveniji ni jasna. Okvirno je bila predstavljena le metodologija za izračun površin travišč, ki bodo vključeni v ukrepe obnove.

TRAVIŠČA IN DRUGI PAŠNIŠKI HABITATI

Po spremenjeni metodologiji opredelitve določenih habitatnih tipov (HT) travišč je površina travniških HT, ki so izginili, 18.500 ha, površina HT v slabem stanju pa 34.700 ha. Na podlagi uredbe, ki dovoljuje zmanjšanje zahtev obnove na 80 % HT, ki so široko razširjeni in na 90 % za ostale HT, mora biti tako **do leta 2050 obnovljenih 47.535 ha**. Od tega mora biti doseženo izboljšanje stanja na 25.530 ha, ki so v slabem stanju in ponovno vzpostavljenih 21.990 ha HT, ki so izgubljeni. V skladu z določbami Uredbe EU je **do leta 2030 treba vključiti pod ukrepe obnove vsaj 30 % habitatnih tipov v slabem stanju**.

V NNON (str. 48) je opredeljen cilj za ponovno vzpostavitev do leta 2030: 7.330 ha za travišča in druge pašniške habitate. Podobna številka bo verjetno veljala tudi za ukrepe izboljšanja. To pomeni vključitev okrog 15.000 ha v ukrepe obnove travišč do leta 2030. Pri tem se postavlja vprašanje, ali bo zadoščalo, da se na teh površinah stanje ne poslabšuje, ali mora dejansko priti do izboljšanja oziroma ponovne vzpostavitve zelenih habitatov.

Zastavlja se vprašanje, ali bodo tem zahtevam ustrezale površine, ki so v tem programskem obdobju vključene v habitatne ukrepe intervencije KOPOP. V letu 2032 bo preverjeno tudi izboljšanje stanja na vključenih površinah, zato je upravičeno vprašanje, ali bodo na teh površinah v tem času doseženi rezultati izboljšanja.

Dodatno izpostavljamo, da se je veliko travnikov, ki so bili v preteklosti vrstno bogati in z ustreznim HT, v zadnjih desetletjih zaraslo in je danes po zakonu o gozdovih pravno gledano gozd. Ponovna vzpostavitev travnika pomeni krčitev gozda, kar je zdaj praviloma prepovedano, lastniki pa o preteklem zaraščanju niso bili obveščeni (obveščanje se namreč kljub našim opozorilom nikoli ni izvajalo).

KGZS zato daje pobudo za predstavitev načina doseganja zastavljenih ciljev.

KGZS ponovno izpostavlja, da je metodologija, ki je bila določena za opredelitev habitatnih tipov travišč potrebnih obnove, problematična in nejasna. Zato pozivamo k jasnejši in natančnejši metodologiji za določitev površin habitatnih tipov, ki so v slabem stanju in poziva k zmanjšanju ciljnih površin za obnovo.

KGZS predlaga, da se z namenom ponovne vzpostavitve travišč in pašnih habitatov omogoči krčenje površin gozda, ki so se zarasle in uvrstile pod rabo gozd v zadnjih 30 letih.

MOKRIŠČA, REKE JEZERA IN OBREČNI HABITATI

Mokrišča:

V ukrepe obnove habitatov mokrišč do leta 2025 je predvidena vključitev več kot 1000 ha mokrišč (izboljšanje stanja in ponovna vzpostavitev). Do leta 2030 je ponovna vzpostavitev predvidena na 135 ha površin. Zastavlja se vprašanje, kje se bodo ti ukrepi izvajali. Velika napaka bi bila, da bi država ukrepe risala "na podlagi kart", brez razlikovanja. **Nujno je, da se v načrt vgradijo merila, kot so: boniteta tal, dejanska intenzivnost in pomen za pridelavo hrane, vloga površin za krmo in lokalno samooskrbo, strukturna odvisnost kmetij od teh parcel, ali gre za trajno aktivno rabo ali že za opuščanje. S tem se bo preprečilo, da bi bili najprej na udaru ravno najbolj produktivne ali za preživetje kmetije ključne površine.**

8. REČNA POVEZLJIVOST IN POPLAVNE RAVNICE (9. člen Uredbe EU)

Dokument predvideva obnovo poplavnih ravníc z naravnim nalaganjem sedimentov in organskih snovi, pogosto na najboljših obdelovalnih tleh. Ne predvideva pa posledično tudi odnašanja zemlje z njivskih površin, ki se nahajajo na teh območjih (npr. ob Dravi).

Ekstenzivno upravljanje vodotokov v zgornjih hudourniških delih lahko povečuje poplavno ogroženost nižje ležečih območij, zato predlagamo celosten pristop, ki vključuje strokovno sodelovanje in možnost intenzivnejšega upravljanja hudourniških vodotokov.

Opozarjamo, da kratkotrajno poplavljanje čiste vode ni tako problematično kot nalaganje težkih kovin na najboljša obdelovalna tla. Dolgotrajna poplavljanja (stojna voda) prav tako uničujejo pridelek in biološko aktivnost tal. Po podatkih ARSO (2025) so ravnice ob Savi in Dravi že onesnažene s težkimi kovinami, dodatno tveganje predstavljajo paraziti. [Rezultati analiz prvotnih tal in nanešenih sedimentov po poplavah 2023.](#)

Trenutno je vzorčenje sedimentov na poplavnih ravninah nezadostno, zato ni mogoče natančno oceniti potenciala prenosa onesnaževal in virov onesnaževanja (npr. industrija). Pomembno je preprečiti prenos težkih kovin na nova območja.

KGZS predlaga, da se najboljša kmetijska zemljišča izvamejo iz teh ukrepov.

KGZS predlaga, da se na območjih, kjer vemo da obstaja nevarnost nanosov sedimentov s težkimi kovinami, ne vzpostavlja poplavnih ravnin. Pri vzpostavljanju novih poplavnih ravnin natančno naj se opredelijo tveganja za kmetijska zemljišča, vključno z odškodninskimi nadomestili za uničen pridelek, zmanjšanje rodovitnosti zemljišč ter vsebnost težkih kovin in drugih onesnaževal. Poleg tega naj se zagotovijo ukrepi za sanacijo, ki bodo omogočili ohranitev produktivnosti tal, biološke aktivnosti in dolgoročne varnosti hrane.

9. KMETIJSKI EKOSISTEMI IN OPRAŠEVALCI

Za izboljšanje raznovrstnosti in populacije opraševalcev in ohranjanje kmetijskih ekosistemov ter travniških HT je predvidena izvedba ukrepov skupaj na 53.300 ha. Med kmetijskimi površinami so predvidene predvsem površine pod rabo Trajno travinje.

Ker so cilji visoko zastavljeni, obenem pa so pomemben prehranjevalni habitat opraševalcev tudi posevki na njivah ter trajni nasadi, **KGZS daje pobudo, da se v tem sklopu obravnavajo tudi ukrepi SKP, ki se izvajajo na ostalih vrstah rabe.**

10. IZVAJANJE UKREPOV NNON NA DRŽAVNIH ZEMLJIŠČIH IN OBVEZNOSTI ZAKUPNIKOV

Izpostavljamo ukrep, ki predvideva upravljavca državnih zemljišč ter vključevanje varstvenih ciljev v zakupne pogodbe, tako za nove kot ob podaljšanju obstoječih pogodb. Iz zapisanega izhaja, da bi to lahko pomenilo obvezno izvajanje ukrepov obnove narave na državnih zemljiščih, s katerimi razpolagajo različne državne institucije (npr. Sklad kmetijskih zemljišč, DRSV itd.). Takšna ureditev odpira pomembna vprašanja glede obsega dodatnih obveznosti zakupnikov, njihove pravne in finančne odgovornosti ter jasne razmejitve med upravljavskimi nalogami države in obveznostmi uporabnikov zemljišč.

Predlagamo, da se vse omejitve in ukrepi kmetijam jasno sporočijo, da bodo imele možnost prilagoditi rabo državnih zemljišč, za kar bodo upravičene do ustreznega plačila. Kot dodatno spodbudo predlagamo znižanje najemnine v primeru upoštevanja zahtev prilagojenega vzdrževanja, da se kmetom omogoči finančna dostopnost ukrepov. Če ukrepi za naravo prinašajo dodano vrednost, naj se to odraža tudi v dodatnih nadomestilih, s čimer se kmete nagradi za njihovo sodelovanje.

Poleg tega predlagamo konkretnije in individualno pristopanje k sodelovanju s kmetijami, kjer se v sodelovanju s kmetijskimi svetovalci poiščejo rešitve, prilagojene specifičnim potrebam vsake kmetije. Pomembno je tudi razviti načrte za dolgoročni razvoj kmetij, ki jim bodo pomagali pri prehodu na trajnostne prakse in zagotovili njihovo dolgoročno preživetje ter uspešno delovanje.

V besedilu so navedene tudi kode območij Natura 2000, na katera naj bi se ukrepi nanašali, vendar iz dokumenta ni povsem razvidno, kakšne konkretne zahteve bodo veljale za zakupnike državnih zemljišč na teh območjih.

Na KGZS menimo, da je zaradi zagotavljanja pravne varnosti, predvidljivosti poslovnega okolja ter varstva interesov kmetijskih gospodarstev nujno natančneje opredeliti vsebino predvidenih obveznosti, njihov finančni vpliv ter način izvajanja in nadzora nad ukrepi.

11. GOZDNI EKOSISTEMI

V Slovenij se lahko pojavi težav pri doseganju ciljev za kazalnik delež gozdov s prevlado avtohtonih vrst, saj se vse bolj širijo sestoji s prevladujočim deležem invazivnih vrst (sicer naturalizirana akacija, pajesen). Prav tako sta problematična kazalnika stoječa in ležeča odmrta masa. Po preliminarnih izračunih bi morali za vzdrževanje te biomase trajno namenjati kar okoli 20 % prirastka gozdov.

KGZS predlaga, da Slovenija V skladu z Uredbo EU izkoristi možnost in izloči spremljanje enega od opredeljenih kazalnikov. Predlagamo, da se izloči enega od naslednjih kazalnikov: stoječi odmrli les, ležeči odmrli les ali delež gozdov s prevlado avtohtonih vrst.

Model ocenjevanja gozdov: Stanje gozdnih habitatov se ocenjuje po enem samem merilu – odstopanju drevesne sestave od domnevne »naravne«. Model ni javno objavljen niti recenziran, prag pa lahko sistematično uvrsti gospodarsko najdonosnejše sestoje med »slabe«. Metodologija KGZS ni bila predstavljena.

Tudi za ostale habitate so opredeljene le okvirne ciljne površine, na katerih bo potekala obnova in okvirne karte, kjer naj bi se ukrepi za obnovo izvajali. Metodologija določitve ni poznana.

KGZS zato daje pobudo, da se predstavi metodologija določitve teh površin ter natančnejša prostorska umestitev.

Nejasno je tudi zakaj se za gozdarstvo ukrepi obnove izvajajo le v zasebnem gozdu.

12. NADALJNJE IZVAJANJE IN PREDLOGI ZA PRILAGODITEV UKREPOV SKP ZA DOSEGANJE CILJEV NNON

Za doseganje številnih ciljev NNON so predvideni izboljšani obstoječi in morebitni dodatni ukrepi SKP. Strokovne službe KGZS so v fazi usklajevanja vsebine NNON podale več predlogov za izboljšanje izvedbe ukrepov SKP.

KGZS predlaga, da se ukrepi oblikujejo na način, ki bo v večji meri upošteval dejanske podnebne razmere in operativne omejitve na terenu, zlasti v povezavi z ekstremnimi vremenskimi dogodki (npr. poplave, daljša obdobja padavin), ki lahko vplivajo na izvedljivost košnje in drugih agrotehničnih ukrepov. V tem okviru predlagamo večjo fleksibilnost glede časovne izvedbe ukrepov (npr. prilagoditev rokov košnje glede na dejanske vremenske razmere v posameznem obdobju).

Hkrati predlagamo postopno uvajanje ukrepov, ki bi se prilagajali značilnostim posameznih območij in dejanskim razmeram v prostoru.

Dodatno predlagamo okrepljeno spremljanje območij z invazivnimi rastlinskimi vrstami, kjer se te pojavljajo ponavljajoče. V teh primerih je treba zagotoviti učinkovitejše ukrepe njihovega obvladovanja (npr. redno odstranjevanje ali mulčenje), saj njihovo nezadostno upravljanje lahko prispeva k nadaljnjemu širjenju in poslabšanju stanja kmetijskih zemljišč ter otežuje delo vestnih upravljavcev zemljišč.

13. VKLJUČITEV V NADALJNJE FAZE PRIPRAVE NNON

KGZS zahteva vključitev svojih predstavnikov v oblikovanje vsebin in ukrepov NNON tudi za področje morskih ekosistemov ter rečne povezljivosti. Pričakuje, da bo imela v nadaljevanju možnost aktivnega sodelovanja pri oblikovanju konkretnih ukrepov za vsa področja obnove do končnega osnutka, ki bo podan v javno obravnavo poleti 2027.

Pripravili:
Mihael Koprivnikar, KGZS
Tončka Jesenko, KGZS
Gašper Cerar, KGZS
Strokovna skupina za naravovarstvo, KGZS